

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Економічний факультет

Кафедра міжнародної економіки

СИЛАБУС

навчальної дисципліни
МІЖНАРОДНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

(вказіть назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

ОБОВ'ЯЗКОВА

(вказати: обов'язкова)

Освітньо-професійна програма «Економіка»

(назва програми)

Спеціальність 051 Економіка

(вказати: код, назва)

Галузь знань 05 Соціальні і поведінкові науки

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий)

(вказати: перший бакалаврський/другий магістерський)

економічний факультет

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання

українська

(вказати: на якій мові читається дисципліна)

Розробники: Білик Р.С., доцент кафедри міжнародної економіки, д.е.н.

(вказати авторів (викладач (ів)), їхні посади, наукові ступені, вчені звання)

Профайл викладача (-ів) <https://interec.info/persons/bilyk-ruslana-sergiyivna/>

Контактний тел. +38 (050) 5196336

E-mail: r.bilyk@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle: <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=4240>

Консультації Очні консультації: згідно з графіком.

Онлайн-консультації: за попередньою домовленістю.

1. Анотація дисципліни:

Глобалізаційні економічні процеси у світі, інтеграція України у міжнародні економічні процеси, розширення світогосподарських зв'язків висувають якісно нові більш високі вимоги до теоретичних і практичних концепцій, що покладаються в основу формування системи управління міжнародними зв'язками, процесами, діяльністю. Це потребує конкретних рекомендацій та наявності висококваліфікованих спеціалістів, конкурентоздатних на сучасному ринку праці з жорсткими правилами та високими вимогами, спроможних реалізувати їх на практиці. Навчальна дисципліна «Міжнародний менеджмент» відповідно до структурно-логічної схеми освітньо-наукової програми слухається здобувачами освіти у першому семестрі першого року навчання.

2. Мета навчальної дисципліни «Міжнародний менеджмент» – формування теоретичних знань і практичних навичок з управління діяльністю міжнародних корпорацій, здійснення в цих господарських формуваннях основних функцій менеджменту – планування, організації, управління персоналом, комунікацій, мотивації, керівництва, контролю.

3. Пререквізити.

Теоретико-методологічною базою для вивчення навчальної дисципліни є обов'язкові дисципліни освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» і «магістр», зокрема: «Глобальна економіка», «Стратегічний менеджмент», «Комунікативний практикум зі спеціальності», «Дипломатичний протокол та етикет», «Управління комунікаціями, конфліктами та бізнес етикою».

4. Результати навчання.

Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки докторів філософії в галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки 051 Економіка (ОНП: «Економіка») вивчення дисципліни сприяє формуванню компетентностей та програмних результатів навчання:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК03. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК04. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності спеціальності(СК):

СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економіки та суміжних галузей.

СК03. Здатність використовувати сучасні методології, методи та інструменти емпіричних і теоретичних досліджень у сфері економіки, методи комп'ютерного моделювання, сучасні цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та науково-педагогічній діяльності.

СК05. Здатність виявляти, поглиблено аналізувати та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері економіки з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень, у тому числі з питань європейської та євроатлантичної інтеграції.

СКО8*. Здатність виявляти, враховувати і прогнозувати ключові тренди соціально-економічного, екологічного та галузевого розвитку в умовах визначеності та невизначеності.

СКО10*. Здатність до професійної комунікації, ведення дискусії, переконливого та аргументованого відстоювання власної думки з повагою до індивідуального та культурного різноманіття й системи цінностей в умовах міжособистісної та міжкультурної взаємодії.

Програмні результати навчання:

РН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання з економіки, управління соціально-економічними системами і на межі предметних галузей, а також дослідницькі

навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку.

РН02. Глибоко розуміти базові (фундаментальні) принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, створювати нові знання у сфері економіки з метою досягнення економічного та соціального розвитку в умовах глобалізації.

РН08. Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження у сфері економіки та з дотичних міждисциплінарних напрямів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

РН11*. Формувати індивідуальну траєкторію саморозвитку, самонавчання та професійної поведінки, приймати оптимальні рішення щодо організації та управління колективною творчою діяльністю, проявляти креативність, оригінальність, ініціативність, гнучкість, стресостійкість, лідерство тощо.

5. Опис навчальної дисципліни

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість кредитів 3-90 годин											
	Денна форма – 30годин						Заочна форма – 14 годин					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми навчальних занять												
Тема 1. Характеристика міжнародного бізнесу: суть, цілі та основні завдання	10	2	2	-	-	4	-	2	-	-	-	8
Тема 2. Досвід організації менеджменту в різних країнах	14	1	2	-	-	8	-	2	-	-	-	10
Тема 3. Середовище міжнародного менеджменту	12	2	2	-	-	6	-		2	-	-	10
Тема 4. Функції міжнародного менеджменту	10		2	-	-	6	-		2	-	-	10
Тема 5. Технологічна політика міжнародних корпорацій	9	1	2	-	-	6	-		2	-	-	10
Тема 6. Торговельні операції міжнародних корпорацій	9	1	2	-	-	6	-			-	-	10

Тема 7. Інвестиційні операції міжнародних корпорацій	10	2	2	-	-	8	-		1	-	-	8
Тема 8. Етика і соціальна відповідальність міжнародних корпорацій	8		2	-	-	8	-		2	-	-	6
Тема 9. Становлення глобального менеджменту	8	1	2	-	-	8	-		-	-	-	4
Усього годин	90	10	20	-	-	60	90	4	10	-	-	76
Підсумкова форма контролю	залік			-	-		-	-	-	-	-	-

5.2. Зміст завдань для самостійної роботи

№ теми	Назва теми	Кількість балів
1	Характеристика міжнародного бізнесу: суть, цілі та основні завдання 1. Яке існує співвідношення між поняттями «міжнародний бізнес», «міжнародний менеджмент», «загальний менеджмент»? 2. Сформулюйте риси сучасного міжнародного бізнесу. 3. Які критерії покладено в основу періодизації розвитку міжнародного менеджменту? 4. Які фактори прискорюють або гальмують процес глобалізації?	6
2	Досвід організації менеджменту в різних країнах 1. Яке співвідношення між національною та міжнародною моделями менеджменту? 2. Який взаємозв'язок існує між загальним і міжнародним менеджментом? 3. Чи існує, на ваш погляд, українська модель міжнародного бізнесу?	6
3	Середовище міжнародного менеджменту 1. Які складові зовнішнього середовища менеджменту? 2. У чому полягають реальні можливості виходу українських фірм на зовнішні ринки? 3. Що потрібно знати менеджерам ТНК про аналіз економічного середовища? 4. Правовий аналіз середовища: що важливо врахувати для прийняття управлінських рішень? 5. У чому полягає значення міжнародного права для функціонування і розвитку міжнародного менеджменту? 6. У чому суть глобальної конкуренції?	6
4	Функції міжнародного менеджменту 1. Які існують особливості стратегічного планування в різних формах міжнародного бізнесу? 2. Яким чином враховуються політичні ризики в процесі прийняття рішень?	6

	3. Яким чином оцінюється ефективність управлінських рішень ТНК? 4. Що ускладнює прийняття рішень у відділеннях ТНК, які діють в Україні?	
5	Технологічна політика міжнародних корпорацій 1. Які особливості притаманні розвитку сучасних технологій? 2. Які фактори впливають на форми співробітництва у сфері новітніх технологій? 3. Які типи міжнародних організацій діють у сфері науково-технічного прогресу? 4. Як пов'язана національна науково-технічна політика з розвитком новітніх технологій на світових ринках? 5. Які перспективи має Україна на світовому ринку новітніх технологій?	6
6	Торговельні операції міжнародних корпорацій 1. Які особливості притаманні торговельним операціям міжнародних корпорацій порівняно з діяльністю малих і середніх підприємств на зовнішньому ринку? 2. Як впливає міжнародний життєвий цикл товару на торговельні операції транснаціональних корпорацій? 3. У чому полягають переваги і недоліки міжнародного лізингу? 4. Яким чином фінансуються імпортні операції міжнародних корпорацій?	6
7	Інвестиційні операції міжнародних корпорацій 1. У чому полягають вигоди приймаючих країн від зарубіжних інвестицій? 2. Які існують теоретичні концепції прямих іноземних інвестицій? 3. Які сфери застосування вертикальних прямих іноземних інвестицій? 4. Як виглядає менеджмент портфельних зарубіжних інвестицій? 5. Назвіть організаційні форми міжнародних інвестиційних компаній.	8
8	Етика і соціальна відповідальність міжнародних корпорацій 1. У чому полягають особливості міжнародної етики? 2. Які особливості притаманні соціальній відповідальності ТНК? 3. Які існують принципи міжнародної ділової етики? 4. Як впливає національний менталітет на міжнародний бізнес-етикет? 5. Як пов'язані національні культури із соціальною відповідальністю міжнародних компаній?	6
9	Становлення глобального менеджменту 1. Які існують підходи до визначення суті глобального менеджменту? 2. Становлення глобальних підприємств. 3. Глобальне управління людськими ресурсами в багатокультурному середовищі. 4. Глобалізацію технологічного розвитку. 5. Які особливості існують у глобальному управлінні людськими ресурсами? 6. У чому полягає проблема світових ринків праці? 7. Які існують проблеми у глобальному управлінні довкіллям?	10

6. Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

Для викладання навчальної дисципліни «Міжнародний менеджмент» можуть бути використані наступні освітні технології:

Використання презентацій: лекційних матеріалів, методичних матеріалів до правильного оформлення результатів наукових досліджень, захистів дисертацій у вчених радах.

Використання онлайн-платформ для навчання: Існують спеціалізовані онлайн-платформи для навчання, які надають доступ до літературних джерел, статистичних та інших матеріалів, захищених дисертацій.

Графічні інструменти та візуалізація: Використання графічних інструментів та візуалізації, таких як діаграми, схеми та ілюстрації, може допомогти візуалізувати концепції тем наукових досліджень здобувачів освіти.

Ці технології можуть використовуватися окремо або в поєднанні.

Методи навчання:

- вербальні методи (лекція, бесіда, пояснення, розповідь тощо);
- практичні методи (практичні роботи);
- пояснювально-ілюстративні методи;
- проблемно-пошукові методи;
- кейс-метод;
- ситуаційні завдання;
- робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами;
- самостійна робота над індивідуальною темою наукового дослідження;
- дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн-платформ (за необхідності).

7. Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

7.1. Критерії підсумкового оцінювання.

Загальна (максимальна) кількість балів, яку здобувач може отримати в процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких **60** балів здобувач набирає при поточних видах контролю і **40** балів – у процесі підсумкового виду контролю (заліку). Формами поточного контролю є усна чи письмова (тестування, есе, фіксований виступ, творча робота, наукова публікація). Формою підсумкового контролю є звіт та презентація матеріалів з наукового дослідження.

Методи оцінювання:

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- презентація результатів виконання індивідуальних завдань (творчих, розрахункових, аналітичних);
- презентація результатів виконання командних завдань;
- ділові ігри;
- аналітичні звіти;
- розв'язування практичних ситуацій.

Здобувач освіти протягом вивчення курсу може отримати оцінки за усвідомлення теоретичного матеріалу (до 30 балів) та за практичні результати роботи за кожною з тем (разом до 30 балів):

Теоретичні результати навчання оцінюються за виконання таких завдань: підготовка та презентація наукового повідомлення про актуальність та наукову новизну дисертаційного дослідження – до 10 балів; написання статей та тез доповідей та виступ на науковій конференції – до 20 балів (на вибір здобувача).

Практичні результати оцінюються за результатами участі здобувачів освіти на кожному з практичних занять.

Підсумковий контроль знань та компетентностей здобувачів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення заліку, завданням якого є підготовка та захист індивідуальної наукової роботи.

7.2. Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)								Кількість балів	Сумар на к-ть балів
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	40	100
6	8	8	8	8	8	6	8		

T1, T2 ... T8 – теми змістових модулів.

7.3. Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Зараховано	A (90-100)	відмінно
Зараховано	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Зараховано	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Не зараховано	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

8. Рекомендована література

8.1. Основна

- Білик Р.С., Білик Р.Р., Міжнародний менеджмент: навч. посіб. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2010. 320 с.
- Білик Д.Р., Білик Р.С., Гаврилюк О.В. Розвиток інвестиційно-інноваційного потенціалу регіонів України в умовах євроінтеграції. Український журнал прикладної економіки та техніки. 2023. Том 8. № 1. С. 351.
- Кіцак М.М., Білик Р.С. Зарубіжний досвід управління конкурентними перевагами територій. *Регіональна економіка*. 2022. №4 (106). С. 25-36. https://re.gov.ua/re202204/re202204_021_KitsakMM,BilykRS.pdf-355.
- Білик Р.С. Кластеризація як інструмент забезпечення конкурентних переваг національної економіки у європейському інноваційному просторі. *Регіональна економіка*. 2019. № 1(91). С.65–75. http://nbuv.gov.ua/UJRN/regek_2019_1_10
- Бутко М.П. Міжнародний менеджмент: підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 412 с.
- Лісовський П., Лісовська Ю. Теорія міжнародних відносин: навчальний посібник. Київ: Видавничий дім "Кондор", 2022. 176 с.
- Менеджмент зовнішньоекономічної та інноваційної діяльності: навчальний посібник для магістрів. Київ: Центр навчальної літератури, 2018. 505 с.
- Міжнародні економічні відносини та менеджмент в умовах посилення глобалізаційних процесів: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2020. 528 с.

9. Гіл, Чарлз В.Л. Міжнародний бізнес: конкуренція на глобальному ринку : пер. з англ. Київ : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2001. 856 с.
10. Панченко С.Г. Міжнародний менеджмент : навч. посібник. Київ : КДЕУ, 2009. 468 с.
11. Безгін К. С. Управління інноваціями : навч. посіб. Донец. нац. ун-т ім. Василя Стуса, Екон. ф-т, Каф. менеджменту та поведінк. економіки. Вінниця : ТВОРИ, 2019. 213 с.

7.2. Допоміжна

1. Білик Р.С. Залучення інвестиційних ресурсів в умовах війни. *Проблеми раціонального використання соціально-економічного, еколого-енергетичного, нормативно-правового потенціалу України та її регіонів*: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції ГО «ІЕЕЕД», (01 серпня 2022 року), м. Луцьк: СПД Гадяк Жанна Володимирівна, друкарня «Волиньполіграф», 2022. 150 с. С. 125-126.
2. Білик Р.С. Інвестиційний клімат в Україні: відповідність сучасним викликам. Організаційно-економічні та соціальні складові розвитку підприємництва: *Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої 165-річчю заснування університету та 70-річчю створення економічного факультету* / за заг. ред. Ю. Губені, О. Лисюк, Б. Шувара, В. Крупи, Н. Маркович, Г. Батюк, Львів: Львівський національний університет природокористування, 2022. 369 с.
3. Менеджмент міжнародної діяльності підприємств навчальний посібник. / Рунська, К.О. Кузнєцова. КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 154 с.
4. Міжнародний менеджмент навчальний посібник / Г.Я. Глуха, С.Б. Холод, В.Є. Момот, О.А. Євтушенко. Дніпро : Університет імені Альфреда Нобеля, 2018. 72 с.
5. Міжнародні економічні відносини підручник. / за заг. ред. проф. А. Крисоватого, проф. Р. Зварича. ЗУНУ : Економічна думка, 2021. 600 с.
6. Четверта промислова революція, зміна напрямів міжнародних інвестиційних потоків [Електронний ресурс] монографія / А.І. Крисоватий, О.М. Сохацька, І.В. Скавронська [та ін.] ; за наук. ред. А.І. Крисоватого та О.М. Сохацької. Тернопіль. Осадца Ю.В., 2018. 480 с.
7. International Management: Managing Across Borders and Cultures by Helen Deresky, Hardcover: 586 pages, 3 Publisher: Prentice Hall, 2018.
8. Міжнародний менеджмент: навч. посіб. Львів : Растр-7, 2019. 200 с.
9. Петренко Л. А. Інноваційний розвиток підприємства: генезис теорії та сучасна практика управління: монографія. Київ : НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2020. 328 с.
10. Міжнародний менеджмент: навч. посіб. Львів : Растр-7, 2019. 200 с.
11. Інноваційний менеджмент : навч. посіб. Ун-т держ. фіск. служби України. Вид. 2-е, випр. і допов. Ірпінь: Ун-т ДФС України, 2019. 285 с.
12. Інноваційний менеджмент: підручник. Тернопіль: ТНЕУ : Економічна думка, 2019. 517 с.
13. Міжнародний менеджмент: навч. посіб. Львів : Растр-7, 2019. 200 с.
14. Безгін К. С. Управління інноваціями : навч. посіб. Донец. нац. ун-т ім. Василя Стуса, Екон. ф-т, Каф. менеджменту та поведінк. економіки. Вінниця : ТВОРИ, 2019. 213 с.
15. Інноваційний менеджмент: підручник. Тернопіль: ТНЕУ : Економічна думка, 2019. 517 с.

8.Інформаційні ресурси

1. База українського законодавства в Інтернет. URL: <http://www.lawukraine.com>.
2. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL : <https://www.kmu.gov.ua/>
3. Державний комітет статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
4. Електронна бібліотека Львівської комерційної академії. URL: <http://www.dev.lac.lviv.ua/lib>.
5. Інститут глобальних стратегій. URL: <http://www.igls.com.ua>
6. Інститут економічних досліджень і політичних консультацій. URL: <http://www.ier.kiev.ua>.

7. Інтернет-портал для управлінців. URL: <http://www.management.com.ua>.
8. Міністерство економіки України. URL: <http://www.me.gov.ua>.
9. Наукова бібліотека Донецького університету. URL: <http://www.library.dongu.donetsk.ua>.
10. Наукова бібліотека ім. Максимовича. URL: <http://www.lib-gw.univ.kiev.ua>.
11. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.
12. Національна парламентська бібліотека. URL: <http://www.alpha.rada.kiev.ua>.
13. Developing and Managing Hotel Staff For Increased Productivity and Superior Guest Experiences. URL: <http://www.best-in-class.com>.
14. Інститут міжнародної економіки. URL: доступу : www.iie.com.
15. Офіційний сайт Європейського Союзу [Електронний ресурс]. URL: <http://www.europa.eu.int>
16. Офіційний сайт ЮНКТАД [Електронний ресурс]. URL: [http:// www.unctad.org](http://www.unctad.org)
17. Офіційний сайт СОТ [Електронний ресурс]. URL: [http:// www.wto.org](http://www.wto.org)
18. Офіційний сайт Світового центру даних з геоінформатики та сталого розвитку [Електронний ресурс]. URL: <http://wdc.org.ua/uk/sustainabledevelopment/> publications.
19. Офіційна сторінка статистичної бази ООН. URL: <http://www.trademap.org>
20. Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень [Електронний ресурс]. URL: [http:// www.niss.gov.ua](http://www.niss.gov.ua)